

# Fem år med DAVS

**Af Centerleder Per Fabæch Knudsen, Dansk Videnscenter for Stammen**

Den 1. januar 1999 er det fem år siden, at Dansk Videnscenter for Stammen startede sin virksomhed. Vi kan derfor nu godt tillade os at kigge tilbage og se på, hvad videnscentret har bidraget med og har betydet for stammeområdet i Danmark og omegn siden centrets start. Altså gøre en slags status.

Indledningsvist skal det siges om videnscentrene på handicapområdet generelt, at de blev etableret som et forsøg, fordi erfaringerne havde vist, at decentraliseringen af specialundervisningen havde medført "huller" i den viden, der var tilstede hos fagfolk indenfor handicapområdet. Fagfolk skulle i lokalområderne dække et bredere fagligt felt, hvilket logisk medførte, at ikke alle områder blev dækket optimalt.

Målet for videnscentrene var derfor at bidrage til at støtte og sikre kvaliteten i den lokale og regionale indsats over for mennesker med handicap inden for de enkelte videnscenterområder. Videnscentrene var altså ikke rådgivnings-, behandlings- eller forskningsinstitutioner, men netop videnscentre, hvor viden kunne opsamles og bearbejdes for derefter at blive formidlet ud - i et stadigt cirkulært forløb.

## **DAVS virksomhed**

Dansk Videnscenter for Stammen kom hurtigt fra start. Det skyldtes, at der var etableret en bestyrelse i forvejen samt at der i årene inden den egentlige etablering var blevet arbejdet med et center for stammen. Først hed det „Center for Stammeforsk-ning“, senere tog vi navneforandring til „Dansk Videnscenter for Stammen“ - uden dog at ændre nævneværdigt på formålet for centret.

Videnscentrets opgave var (og er) at indsamle, bearbejde, udvikle og formidle viden om stammens årsager og udvikling, om forebyggelse og behandling af stammen, og om stammens konsekvenser. Den væsentligste opgave for videnscentret er formidling af viden om stammen.

Det vil være for omfattende her at redegøre for alle aspekter af videnscentrets virksomhed, så vi vil fokusere på den væsentligste opgave for centret, nemlig formidling af viden.

## **Formidling af viden**

Videnscentret har to måder at formidle viden på: en passiv, afventende formidlingsmåde, og en aktiv, handlende formidlings-måde.

*Den passive formidlingsmåde* består i at stå til rådighed for talepædagoger, psykologer, forældre og andre, der ringer eller skriver til os om konkrete problemstillinger. Det kan være en talepædagog, der har brug for konkret viden om, hvordan man skal forholde sig til et barn, der f.eks. udover stammen har andre tale-høreproblemer. Det kan også være en forælder til et barn, der stammer, der vil høre om hvordan man skal forholde sig og hvor man kan henvende sig. Det kan også være en voksen stammer, der f.eks. vil høre om muligheden for at få hjælp i det område han eller hun bor i.

Vi yder,« så godt det er os muligt, den ønskede information, men vi kan ikke give egentlig rådgivning eller vejledning. - Hvis det er forældre til børn der stammer, eller voksne stammere, henviser vi altid til tilbud i kommuner eller amter. Hvis unge eller voksne stammere konkret efterspørger det, kan vi formidle adresser på behandlingssteder i f.eks. USA og Canada.

Ved *den aktive formidlingsmåde* er vi de udfarende: vi oplyser om stammen på forskellig vis uden konkret at være blevet anmodet om at give information. Det gør vi gennem et nyhedsbrev, vi udsender 4 gange om året til alle PPR-kontorer, taleinstitutter og hvem der ellers måtte ønske det. Vi gør det gennem artikler i fagblade og - via kontakt med journalister - aviser. Vi gør det ved at afholde kurser, temadage og konferencer for forskellige målgrupper eller holde indlæg på møder rundt omkring i landet arrangeret af f.eks. PPR-kontorer. Vi har endvidere lavet foldere der er blevet trykt i store oplag til gratis uddeling. Vi har udgivet rapporter om forskellige projekter, vi har lavet. Vi har lavet pjecer om stammen på tyrkisk, urdu og serbokroatisk, og vi har lavet en informationspakke for lærere i skolen og ved ungdomsuddannelserne. Som det seneste tiltag på formidlingsområdet har vi oprettet vores egen hjemmeside med adressen: <http://www.davs.dk>.

## **Hvad har videnscentret betydet for stammeområdet?**

Når man skal vurdere videnscentrets betydning, skal man gøre sig klart, at der inden etableringen af centret, ikke var nogen central instans, institution eller organisation der tog sig af vidensopsamling og udvikling indenfor stammeområdet. Foreningen for Stammere i Danmark eksisterede som bekendt, men alt andet lige må det erkendes at FSD aldrig har været en særlig stærk interesseorganisation - og at FSD ikke specielt har haft vidensformidling og udvikling indenfor stammeområdet som sin opgave.

Videnscentret blev derfor modtaget med "åbne arme" af talepædagoger og psykologer i såvel det kommunale som det amtslige tilbudssystem, ligesom der var stor opbakning bag centret fra FSD.

Videnscentret har først og fremmest betydet at der generelt set er en større viden om stammen i Danmark, primært blandt fagfolk. Den større viden er skabt gennem projekter der er gennemført på videnscentret, gennem kurser videnscentret har afholdt, gennem temadage og konferencer, gennem materialer der er arbejdet med og udgivet på videnscentret. Og ikke mindst gennem de arbejdsgrupper af fagfolk der er oprettet under videnscentret, og som har fungeret stort set siden centrets start.

Den forøgede viden om stammen har medført at der er en større opmærksomhed omkring stammen hos fagfolk. Og dermed også en større opmærksomhed på stammen hos pædagoger, lærere, sundhedsplejersker, forældre m.fl. Det har bl.a. haft betydning for den tidlige indsats overfor stammen.

Eksistensen af videnscentret har betydet, at der i det mindste ét sted i Danmark er fagfolk, der løbende følger med i hvad der sker på stammeområdet - nationalt såvel som internationalt. På denne måde har talepædagoger og psykologer, stammere, pårørende og andre der arbejder med stammen, en mulighed for at blive holdt ajour med, hvad der rører sig indenfor stammeområdet.

Den større viden indenfor stammeområdet, den øgede opmærksomhed og muligheden for løbende at blive opdateret med viden, giver stammeområdet en større "status", hvilket også smitter af på de talepædagoger og psykologer der arbejder med stammen.

Det centrale for det ovenstående er ikke, at videnscentrets medarbejdere har gjort et godt stykke arbejde. Det centrale er ikke, at der er produceret en hel masse materialer. Det centrale er, at videnscentrets medarbejdere i samarbejde og samspil med talepædagoger, psykologer og brugere har formået at opbygge et „kraftcenter for stammen“, hvor viden kan udvikles og formidles i gensidig dialog. Og hvor den enkelte kan hente hjælp og støtte i sit arbejde med den ofte ensomme opgave det er, at være stammebehandler i det kommunale og amtskommunale system. Og den enkelte familie kan hente råd om, hvor man kan henvende sig, hvis man ikke lige kan få den hjælp i systemet, man har brug for.

Svend Jensen, tidligere formand for De Samvirkende Invalideorganisationer sagde engang: „Decentralisering fordrer centralisering“ . Med det mente han, at når vi har valgt at have et decentralt behandlingssystem, som vi har i Danmark, så må vi også have en central instans, der samler trådene, der følger med i området nationalt og internationalt, der sikrer udviklingen indenfor området og som formidler viden ud i systemet i et cirkulært forløb.

Det er denne strategi, vi har valgt i Dansk Videnscenter for Stammen. Vi håber, at vi med denne strategi i de kommende år i endnu større omfang kan være med til at sikre en fortsat udvikling af viden indenfor stammeområdet - til gavn for alle der stammer og deres pårørende.